

پایه :	۸	موضوع :	عقاید
تاریخ :	۹۲/۰۶/۰۴	ساعت :	۱۸

نام کتاب: مفاخرات فی الالهيات، از نبوت عامه تا آخر کتاب

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره دانه نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی

۱. مصنف، چه قیدی را بر تعریف مشهور از «معجزه» می‌افزاید؟ د ۲۵۹

أ. امر خارق العادة □ ب. مقرون بالتحدي □ ج. مع عدم المعارضة □ د. مع دعوى النبوة ■

۲. آیه شریفه «أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ» (ملک/۱۴) ناظر به کدام معناست؟ ب ۲۴۸

أ. اتصاف خداوند به صفات فعلیه □ ب. شناخت کامل خداوند از انسان ■

ج. دلیل دوم مثبتین بر لزوم بعثت انبیاء □ د. لطف خداوند به مخلوقات به مقتضای علم اوست □

۳. بر اساس آیه شریفه «وَحَرَامٌ عَلَى قَرْبَةٍ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ لَا يَرْجُونَ» (انبیاء/۹۵) رجعت چه کسانی منتفی است؟ ب ۴۲۹

أ. افرادی که عمل صالح خود را نابود کرده باشند □ ب. ظالمینی که در دنیا جزاء خود را دیده و نابود شده‌اند ■

ج. کسانی که در دنیا مصیبت دیده‌اند □ د. گروهی که دیگران را در دنیا به هلاکت رسانده‌اند □

۴. از نظر معتزله، چه کسانی مُخَلَّد در نار نیستند؟ ب ۴۷۳

أ. مرتکبین گناه کبیره مطلقاً □ ب. مرتکبین صغایر بدون توبه ■

ج. مرتکبین گناه کبیره بدون توبه □ د. مشرکین و منافقین □

تشریحی

۱. با توجه به فرمایش امام رضا (ع) «لم یکن بدّ من رسول بینہ و بینہم معصوم یؤدّی إلیہم أمرہ ونہیہ وأدبہ ویقفہم علی ما یكون به من إحراز

منافعہم ودفع مضارہم؛ إذ لم یکن فی خلقہم ما یعرفون به ما یحتاجون إلیہ» لزوم بعثت انبیاء را توضیح دهید. ۲۵۲ ع ۱۵۲

(این کلام اشاره به یکی از براهین لزوم بعثت انبیا دارد به این بیان که) هدایت تکوینی و عقل انسان در رسیدن او به سعادت ابدی کافی

نیست بلکه انسان نیازمند واسطه معصومی است که اوامر و نواهی خداوند را به او برساند و آن واسطه همان انبیا هستند.

۲. چگونه عصمت با اختیار قابل جمع است؟ توضیح دهید. ۲۸۸

معصوم قدرت بر ارتکاب معاصی را دارد لکن چون عالم و آگاه به آثار معاصی است و توجه به عظمت خداوند دارد از روی اختیار خود

گناه نمی‌کند یا مرتکب گناه نمی‌شود.

۳. دیدگاه صرفه را نقل و نقد کنید. ۳۱۳

دیدگاه صرفه می‌گوید: خداوند در قرآن تحدی می‌فرماید به اینکه اگر می‌توانید مثل قرآن را بیاورید. مراد، اتیان از حیث فصاحت و بلاغت

و ... نیست بلکه عجز انسانها از اتیان، به این جهت است که خداوند مانع می‌شود از این که کسی مثل و مانند قرآن را بیاورد.

نقد: با توجه به آیات تحدی معلوم می‌شود که خود قرآن (ذاتاً) متعالی و معجزه است نه به جهت صرافت بلکه حقیقتاً و واقعاً کسی نمی‌تواند

مانند قرآن را بیاورد.

۴. چگونه جامعیت در تشریح، دلیل اعجاز قرآن است؟ توضیح دهید. ۳۲۵

تشریح قرآنی شامل تمام جهات حیات بشر است که نیازهای انسان را در تمام زمینه های اعتقادی اخلاقی - سیاسی - اقتصادی و ... برطرف می نماید. و وجود چنین قوانین و تشریحاتی در قرآن در تمامی جوانب، برای همه جوامع بشری، فوق طاقت بشر است و از این جهت، معجزه بزرگی است.

۵. چگونه با آیه ولایت، بر مسأله نصب امام استدلال می شود؟ توضیح دهید. ۳۷۶

اولاً شأن نزول آیه در مورد حضرت علی (علیه السلام) است و ثانیاً مستفاد از آیه این است که اولیاء سه تا هستند: خداوند - پیامبر - مؤمنینی که در آیه موصوف به سه صفت شده اند: اقامه نماز - ایتاء زکات - در حالت رکوع. بر اساس آیه «ولی» محقق نمی شود مگر اینکه «ولی» معنا شود به کسی که زعیب و بزرگ است و در شؤون دیگران می تواند تصرف کند، زیرا «ولی» به این معناست که محتاج دلیل خاصی است. نه این که به معنای محبت و نصرت باشد، چون محبت و نصرت از فروع ایمان است.

۶. براهین اثبات معاد را بیان نموده و یک مورد را شرح دهید. ۴۰۴

۱. حفظ و صیانت خلقت از عبث. ۲. معاد محل تجلی وفا به وعده الهی است. ۳. معاد مقتضی عدل الهی است؛ زیرا بندگان یا مطیع هستند یا عاصی، پس یکسان قرار دادن آنها خلاف عدالت است. عقل به جدایی آنها از جهت ثواب و عقاب حکم می کند و چون همه در دنیا به ثواب و عقاب خود نمی رسند، پس وجود عالم دیگر واجب است.

۷. صورت اول شبهه آکل و مأكول را بیان کرده، پاسخ آن را بنویسید. ۴۱۹

گفته اند اگر انسانی کافر مؤمنی را به قتل رسانیده، گوشت بدن او را بخورد بدیهی است که جزئی از بدن او از گوشت بدن مؤمن روئیده و تولید می شود و نظر به این که کافر در آخرت عذاب می شود، لازم می آید که مؤمن نیز مورد اصابت عذاب واقع شود و این ظلم بر او است (یا مثلاً وقتی اعضای بدن مؤمنی را به کافر پیوند می زنند).

جواب: آن قسمتی از وجود انسان که عذاب را حس می کند (به عبارت دیگر مُدرک آلام و لذائذ) روح است و بدن و جسم وسیله ادراک است بنا بر این جزء بدن کافر شدن بدن مؤمن، ملازمه ای با تعذیب مؤمن ندارد.

* رَبَّنَا أَمَتْنَا اثْنَتَيْنِ وَأَخْيَيْنَا اثْنَتَيْنِ فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَى خُرُوجٍ مِّن سَبِيلٍ. (غافر/ ۱۱)

۸. چگونه آیه شریفه بر حیات برزخی دلالت دارد؟ ۴۳۲-۴۳۱

در آیه، دو حیات و دو مرگ تا روز قیامت ثابت شده است: مرگ اول، از دنیا رفتن است و حیات اول، حیات در برزخ است؛ مرگ دوم، مردن هنگام نفع صور اول است و حیات دوم، حیات هنگام صور دوم است.

۹. ا. معنای لغوی و اصطلاحی شفاعت را بیان کنید. ب. برای آن دلیلی قرآنی بیاورید. ۴۵۳

ب. در لغت به معنای نزدیکی دو شیء است. در اصطلاح متکلمین شمول و ایصال رحمت و مغفرت خداوند به بندگان از طریق اولیاء و برگزیدگان می باشد. وزان شفاعت در سبب بودن برای افاضه رحمت خدا، وزان دعا در آن است. ب. خداوند در قرآن می فرماید: «فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ السَّافِعِينَ» (مدثر/ ۴۸) و آیات دیگر.

پاسخنامه مدارس شهرستانها

پایه :	۸	موضوع :	عقاید
تاریخ :	۹۱/۰۶/۰۶	ساعت :	۱۸

نام کتاب: مفاضرات فی الالهیات، از نبوت عامه تا آخر کتاب

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

سؤالات تستی:

۱. مدلول آیه شریفه «أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ» (ملک/۱۴) چیست؟ ب ۲۴۸ ع ۱۵۱
  - ا. ترتب خالقیت بر علم
  - ب. شناخت کامل خداوند از مخلوقات
  - ج. شناخت فطری مخلوقات از خالق خود
  - د. منشأ بودن علم خداوند برای لطف به مخلوقات
۲. قوله تعالی: «أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَانِهِمْ آتَدَتْهُ» (انعام/۹۰) يدل علی ... ا ۲۸۴
  - ا. عصمة الأنبياء
  - ب. عصمة نبی الإسلام وآله
  - ج. وحدة الدين
  - د. وحدة الشرايع
۳. کدام گزینه از ارکان اعجاز بیانی قرآن نیست؟ ا ۳۱۹ (ع: ۱: د: ۱)
  - ا. اخبار غیبی
  - ب. بدیع بودن اسلوب
  - ج. بلاغت معانی
  - د. فصاحت الفاظ
۴. کدام گزینه، از علائم ظهور حضرت مهدی (عج) است؟ ج ۳۹۸ ع ۱۵۱
  - ا. النداء فی السماء
  - ب. الشقاق و النفاق فی المجتمع
  - ج. الاستعداد العالمی
  - د. ابتلاء الانسان بالموت الاحمر و الابيض

سؤالات تشریحی:

* إن الرسول إِمَّا أَنْ يَأْتِيَ بِمَا يَؤَاقِفُ الْعُقُولَ أَوْ بِمَا يَخَالِفُهَا، فَن جَاءَ بِمَا يَؤَاقِفُ الْعُقُولَ لَمْ يَكُنْ إِلَيْهِ حَاجَةٌ وَلَا فَائِدَةٌ فِيهِ، وَإِنْ جَاءَ بِمَا يَخَالِفُ الْعُقُولَ وَجِبَ رَدُّ قَوْلِهِ. ۲۵۳ (ع: ۲: د: ۱)

۱. عبارت فوق، دلیل بر چه مطلبی است؟ پاسخ آن را بنویسید.

دلیل بر انکار بعثت انبیا. پاسخ: مأتی به پیامبر منحصر در «موافق یا مخالف عقول» نیست بلکه شقّ سوّمی هم وجود دارد و آن این است که پیامبر مطلبی بیاورد که عقل از فهم آن قاصر باشد.

۲. دلالت معجزه بر صدق ادعای نبی، اقناعی است یا برهانی؟ چرا؟ م ۲۶۰ ع ۱۵۱

برهانی؛ زیرا اگر پیامبر در دعوی نبوتش صادق باشد، حتماً باید بتواند امری خارق العاده نیز همچون خود وحی بیاورد؛ زیرا حکم امثال، یکی است؛ لذا اگر خداوند هدایت انسان‌ها را از طریق خارق العاده که وحی است، خواسته باشد، پس باید با خارق دیگری که معجزه است آن را تأیید کند.

۳. یک دلیل عقلی بر عصمت انبیا در مرحله تلقی و ابلاغ وحی را بیان کنید. ۲۸۱ ع ۱۵۱

۱. وثوق تامّ به انبیاء جز با اذعان خالص به مصونیت آنها از خطا در تلقی وحی، حاصل نمی‌شود ۲. تجویز خطا در تبلیغ ولو سهواً منافی غرض از رسالت است - که ابلاغ احکام الله است - می‌باشد.

۴. برخی آیه شریفه «يَبْنِي ۡءَادَمَ اِمَّا يَاتِيَنَّكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ ۡ اٰيَاتِي فَمَنْ اَتَقَىٰ وَاَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ» (اعراف/۳۵) را نافی ختم نبوت دانسته‌اند. شبهه را تقریر کرده، آن را پاسخ دهید. ۳۳۱ ع ۱۵۱

شبهه: این آیه دلالت بر استمرار نبوت و آمدن پیامبران جدید دارد و این با ختم نبوت رسول الله (ص) تنافی دارد.

جواب: این آیه حکایت خطاب صادر از ناحیه حق تعالی در اول خلقت آدم می‌باشد و اشاره به استمرار خط نبوت از اول خلقت دارد.

* وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ. (شوری/۳۸) ۳۵۲

۵. استدلال به آیه شریفه فوق را مبنی بر اینکه «شورا اساس حکم و خلافت در اسلام است» بیان کرده، آن را نقد کنید.

استدلال: اضافه اسم ظاهر به ضمیر، افاده عموم می‌کند، بنا بر این، معنای «امرهم»، «کل امرهم» خواهد بود و یکی از امور، خلافت است. نقد: آیه در محدوده‌ای که از شئون مؤمنین باشد، امر به شورا می‌کند اما اینکه تعیین امام داخل در امور مؤمنین است یا از شئون الهی، محل نزاع است.

* الإمام لطف فيجب نصبه على الله تعالى تحصيلاً للغرض. ۳۶۴ ع ۱۵۱

۶. استدلال مذکور را ضمن توضیح مقدمات آن تبیین کنید.

الاول: ان نصب الامام لطف من الله على العباد لأن اللطف هو ما يقرب العبد الى الطاعة ويبعد عن المعصية وبالضرورة أن نصب الامام كذلك. الثاني: ان اللطف واجب على الله لأن ترك هذا اللطف اخلال بغرضه ومطلوبه وهو طاعة العباد له وترك معصيته فيجب على الله نصبه لئلا يخل بغرضه.

۷. چگونه با حدیث منزلت، بر نصب امام علی (علیه السلام) به مقام خلافت و امامت پس از پیامبر (صلی الله علیه و آله) استدلال می‌شود؟ ۳۷۸ ع ۱۵۱

اضافه کلمه منزلت که اسم جنس است، به هارون، مفید عموم است و بنا بر این، روایت دلالت می‌کند که هر قیام و منصبی که برای هارون ثابت بود برای علی (ع) ثابت است مگر آنچه استثناء شده است یعنی نبوت و خود استثناء هم قرینه بر عموم است. منزلت هارون نسبت به موسی همانگونه که خداوند حکایتاً از موسی فرموده مقام وزارت و تحکیم و مشارکت در امر نبوتش بود و به موسی جمیع آنچه خواست داده شد کما این که خداوند فرمود: قال قد اوتيت سؤلک يا موسی.

۸. دو برهان عقلی برای اثبات «تجرد روح» بیان کنید. ۴۱۰ متوسط

۱. ثبات شخصیت انسانی در تغییرات پی در پی جسمانی، اگر حقیقت انسانی یک شیء مادی بود مشمول سنت و قانون تغییر و تحول می‌شد. ۲. عدم انقسام من حقیقی نفسانی که در درون خود حس می‌کنیم دلیل تجرد است چون انقسام از لوازم ماده است.

۹. چگونه آیه شریفه «رَبَّنَا أَمَنَّآ أُنْتَيْنِ وَأَحْيَيْتَنَا أُنْتَيْنِ فَأَعْرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَى خُرُوجٍ مِّن سَبِيلٍ» بر حیات برزخی دلالت دارد؟

۴۳۲ ع ۱۵۱

در آیه دو حیات و دو مرگ تا روز قیامت ثابت شده است: مرگ اول، از دنیا رفتن است و حیات اول، حیات در برزخ است؛ مرگ دوم، مردن پس از نفع صور اول است و حیات دوم، حیات پس از صور دوم است.

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

معاونت آموزش

اداره امتحانات کتبی

بسمه تعالی

امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۹۰

پاسخنامه شهرستان

پایه :	۸	موضوع :	عقاید
تاریخ :	۹۰/۳/۲۳	ساعت :	۱۸

نام کتاب: محاضرات، از اول نبوت عامه تا آخر کتاب

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۱ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی:

۱. مصنف، چه قیدی را به تعریف مشهور از «معجزه» می‌افزاید؟ د ۲۵۹ ع ۱۵۱
  - أ. امر خارق العادة
  - ب. مقرون بالتحدى
  - ج. مع عدم المعارضة
  - د. مع دعوى النبوة ■
۲. کدام جهت از جهات اعجاز قرآن، از آیه شریفه «إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوثُرَ» استفاده می‌شود؟ ب ۳۲۱ ع ۱۵۱
  - أ. عدم تناقض واختلاف
  - ب. اخبار غیبی ■
  - ج. جامعیت در تشریح
  - د. امی بودن پیامبر(ص)
۳. ثبات شخصیت انسانی از اول تا آخر عمر، ..... است. د ۴۱۰ ع ۱۵۱
  - أ. دلیل بر جاودانگی روح
  - ب. موجب ضرورت نشئه آخرت
  - ج. موجب توهم شبهه آكل و ماکول
  - د. مثبت تجرد روح ■
۴. آیه شریفه «وَحَرَامٌ عَلَى قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ» دلالت می‌کند بر ..... . أ ۴۲۹ ع ۱۵۱
  - أ. نفی رجعت نسبت به گروهی خاص ■
  - ب. نفی رجعت مطلقاً
  - ج. حرمت بهشت بر کسانی که بر اثر عذاب الهی مرده‌اند
  - د. هلاکت کسانی که هیچ‌گاه توبه نمی‌کنند

تشریحی:

* زعم بعض المستشرقين أنّ الوحي إلهام يفيض من نفس النبي لا من الخارج.

۱. نظریه مذکور را توضیح داده، نقد کنید. ۲۷۵ ع ۱۵۱

نظریه: منشأ وحی نفس نبی است نه خارج (وذاک انّ منازع نفسه العالیة وسریرته الطاهرة وقوة ایمانه بالله وبوجوب عبادته وترک ما سواها یكون لها فی جملتها من التأثير ما يتجلی فی ذهنه ويحدث فی عقله الباطن الرؤی والأحوال الروحية فيتصور ما يعتقد وجوبه ارشاداً الهیاً نازلاً علیه من السماء بدون وساطة أو يتمثل له رحل یلقنه ذلك يعتقد أنه ملك من عالم الغیب).

نقد: انّ الأنبياء كانوا يعرفون أنفسهم بأنهم مبعوثون من جانب الله تعالى ولا شأن لهم إلاّ ابلاغ الرسالات الالهية الى الناس ولا ريب فی أنّهم كانوا صادقین فی أقوالهم وعندئذ لو قلنا بأنّ ما ذكره غير مطابق للواقع لكان الأنبياء قاصرین فی مجال المعرفة ما زالوا فی جهل مركّب وهذا ما لا يتفوه به من له أدنى معرفة بمقالات الأنبياء وشخصياتهم الجليلة فی مجال العلم والعمل.

۲. «الظروف التي فيها نشأ وادّعى النبوة» را که از قرائن دالّ بر نبوت پیامبر خاتم(ص) است، توضیح دهید. ۳۰۰ ع ۱۵۱

نمودار عمومی و اصلی که بر زندگی عرب جاهلی حاکم بود، بت پرستی، فساد اخلاقی و ... بود و پیامبر اکرم(ص) که زاده چنین محیطی بوده و در چنین جامعه‌ای رشد کرده است، اگر از ناحیه پروردگار مورد تأیید نبود و آداب و معارف را از وحی تلقی نکرده بود، قاعدتاً باید از چنین محیطی متأثر می‌شد و برخی از آداب زشت، به تعالیمش راه می‌یافت؛ در حالی که چنین نیست.

۳. بر استدلال اهل سنت به آیه شریفه «و شاوهم فی الامر» مبنی بر انتخاب امام به وسیله شورا دو اشکال بنویسید. ۳۵۲ ع ۱۵۱
- اولاً خطاب در آیه متوجه به حاکمی است که حکومتش استقرار یافته است؛ آنگاه خداوند امر می‌کند که با امت خود مشاوری داشته باشد اما به نفس شورا نمی‌توان بر اصل خلافت استدلال نمود.
- ثانیاً متبادر از آیه این است که تشاور موجب نمی‌شود که حاکم ملزم به کاری شود - حاکم نظرات مختلف را می‌بیند در نهایت خود او نظر بهتر و مفید را انتخاب می‌کند.
- ثالثاً: آیه دستور به مشورت در اموری داده است که از شئون مؤمنین است نه امری که خارج از امور آنهاست بلکه از شئون خداوند است و یا امری که نمی‌دانیم از شئون مؤمنین است یا نیست.
۴. اگر مراد از عبارت شریفه «الذین آمنوا» در آیه شریفه «إِنَّمَا وَلِيكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ» حضرت علی (ع) است، پس چرا به لفظ جمع آمده است؟ ۳۷۷ ع ۱۵۱
- جیء بذلك ليرغب الناس في مثل فعله فينالوا مثل ثوابه ولينبه على أن سجية المؤمنين يجب أن تكون على هذه الغاية من الحرص على البر والاحسان وتفقد الفقراء حتى ان لزمهم أمر لا يقبل التأخير وهم في الصلاة لم يؤخروه الى الفراغ منها.
- إن النكتة تفخيمه وتعظيمه وذلك أن أهل اللغة يعبرون بلفظ الجمع عن الواحد عن سبيل التعظيم (یکی از دو پاسخ کافی است).
۵. ظهور و حضور امام در بین مردم آثار و فوایدی دارد، با این حال چرا امام زمان (عج) در غیبت به سر می‌برد؟ ۳۹۵ ع ۱۵۱
- لو كان الامام (ع) ظاهراً لأقدمت الحكومات الاسلامية على قتله إطفاءً لنوره فلأجل ذلك اقتضت المصلحة أن يكون مستوراً عن أعين الناس الى أن تقتضى مشية الله سبحانه ظهوره بعد حصول استعداد خاص في العالم لقبوله.
- روایات دال بر غیبت، فراوان است و با قصور عقل ما در اطلاع یافتن از مصالح خفیه، نمی‌توان آن را انکار کرد.
۶. نظر شیوخ معتزله در مورد میزان اعمال چیست؟ ۴۴۷
- إنه يوضع ميزان حقيقي له كفتان يجعل الطاعات في كفة الخير والمعاصي في كفة الشرّ ويجعل رجحان أحدهما دليلاً على إحدى الحالتين (الخير والشرّ).
۷. با توجه به بطلان احباط مصطلح، شریفه «ومن يكفر بالايمن فقد حبط عمله» چگونه توجیه می‌شود؟ ۴۶۵
- معلوم می‌شود که ثواب اعمال مشروط به عدم عروض کفر است نه اینکه ثواب ثابت شود سپس از بین برود (تا مستلزم ظلم باشد).
۸. دیدگاه و استدلال شیعه در مورد عدالت جمیع صحابه را بیان کنید. ۴۸۷ ع ۱۵۱
- إن الصحابة فيهم العدول وغير العدول (وأن كون الرجل صحابياً لا يكفي في الحكم بالعدالة بل يجب تتبع أحواله حتى يقف على وثاقته) وذلك لأن القول بعدالة جميع الصحابة ممّا لا يلائم القرآن والسند ويكذبه التاريخ.
۹. عصمت در مقام تبلیغ به چه معناست؟ دلیل عقلی آن چیست؟ ۲۸۹ ع ۱۵۱
- منظور از عصمت در مقام تبلیغ اولاً عصمت از کذب و ثانیاً عصمت از خطای سهوی در دریافت وحی و حفظ و ابلاغ آن است.
- دلیل عقلی: وثوق کامل به آنان جز با اذعان و اعتراف قطعی به مصونیت آنها از خطا در دریافت و تحمّل و اداء وحی چه عملاً و چه سهواً حاصل نمی‌شود و با عدم حصول وثوق، هدف از بعثت نقض می‌شود.

پایه :	۸	موضوع :	عقاید
تاریخ :	۹۱/۰۳/۲۷	ساعت :	۱۸

نام کتاب: محاضرات، از اول نبوت عامه تا آخر کتاب

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

سؤالات تستی:

- تعریف عصمت اصطلاحی نزد مصنف چیست؟ د ۲۸۰ (ع: س ۱ د: ۲)
  - ب. أن لا یخلق الله فی العبد ذنباً
  - أ. أن یعصم الله عبده من سوء یقع فیہ
  - ج. کیفیة نفسانیة تعصم صاحبها عن اقتراف کثیر من القبائح والمعاصی
  - د. ملکه اجتناب المعاصی مع التمكن منها
- کدام گزینه درباره «تقیة» صحیح است؟ ج ۴۹۴
  - أ. فرع من فروع النفاق الممدوحة
  - ب. تقابل النفاق تقابل الکذب والصدق
  - ج. تقابل النفاق تقابل الإیمان والکفر
  - د. فرع من فروع الکذب الواجب
- إن خلود التشريع الإسلامی مبنی علی أمور، منها ..... د ۳۳۲
  - أ. حجیة العقل مطلقاً
  - ب. تعبديّة الأحکام
  - ج. التساهل والتسامح فی الأحکام
  - د. صلاحیات الحاکم الإسلامی وشئونه
- قوله تعالی: «اولئك الذین هدی الله فبهدهم اقتده» يدلّ علی ..... أ ۲۸۴
  - أ. عصمة الأنبياء
  - ب. عصمة الأئمة
  - ج. وحدة الدین
  - د. وحدة الشرایع

سؤالات تشریحی:

- * الدلیل الأوّل علی انکار بعثة الأنبياء، أنّ الرسول إمّا أن یأتی بما یوافق العقول أو بما یخالفها وعلی الأوّل لم یکن إلیه حاجة ولا فائدة فیہ وعلی الثانی وجب ردّ قوله. ۲۵۳
۱. دلیل مذکور را توضیح دهید.

هدف از بعثت انبیا یا بیان چیزهایی است که عقل درک می‌کند، که کار لغوی است؛ چون عقل کافی است، یا بیان چیزی است که عقل آن را نمی‌پسندد؛ پس عقل باید منکر چنین پیامبری شود.

۲. از قرائن دالّ بر نبوت، «الظروف التي نشأ فیها و ادعی النبوة» را توضیح دهید. ۳۰۰ ع ۱۵۱

نمودار عمومی و اصلی که بر زندگی عرب جاهلی حاکم بود بت پرستی، فساد اخلاقی و ... بود و پیامبر اکرم(ص) که زاده چنین محیطی بوده و در چنین جامعه‌ای رشد کرده است اگر از ناحیه پروردگار مورد تأیید نبوده و آداب و معارف را از وحی تلقی نکرده بود، قاعدتاً باید از چنین محیطی متأثر می‌شد و آداب زشت در رفتار و تعالیمش راه می‌یافت؛ در حالی که چنین نیست.

- * لو کان الوجه فی اعجاز القرآن هو الصرفة لما کانوا مستعظمین لفصاحة القرآن. ۳۱۴

۳. مذهب صرفه و اشکال مذکور بر این مذهب را توضیح دهید.

مذهب صرفه: خداوند انسان‌ها را از آوردن مانند برای قرآن منع کرده است، نه این که فصاحت و بلاغت قرآن، فوق طاقت بشر باشد. اشکال بر این مذهب: عرب‌ها فصاحت قرآن را بزرگ می‌دانند. اگر در حدّ توان آنها بود و فقط منع الهی از انجامش وجود داشت، از آن با عظمت یاد نمی‌کردند.

۴. طبق نظر مصنف دو دلیل بیاورید که بهشت و دوزخ خلق شده‌اند؟ ۴۷۱ ع ۱۵۱

۱. قوله تعالى: «عندها جنة المأوى» لأنه لم ير التعبير عن الشيء الذي سيتحقق غداً بالجملة الاسمية ۲. روايات متضاربة مصرّحة بأن الجنة والنار مخلوقتان (فلا يمكن العدول عنها).

۵. استدلال به «حدیث منزلت» بر ولایت امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) را بیان کنید. ۳۷۸ (ع: ۲: د: ۲)

دو تقریب: ۱. اضافه منزلت که اسم جنس است به هارون مقتضی عموم است، پس هر مقام و منصبی که برای هارون بود برای علی (علیه السلام) ثابت است مگر نبوت که هارون داشت و علی (علیه السلام) نداشت ۲. عموم منزلت از استثنا نیز فهمیده می شود. از اینکه فقط نبوت را استثنا کرد معلوم می شود مستثنی منه شامل تمام مقامات هارون هست. (یکی از دو وجه کافی است)

۶. استدلال به آیه «قيل ادخل الجنة قال يا ليت قومي يعلمون بما غفر لي ربّي و جعلني من المكرمين» بر بقاء بعد از موت را توضیح دهید. ۴۱۳(ع: ۱: د: ۲)

از خطاب به حبیب نجار پس از مرگ وی که به او گفتند: «ادخل الجنة» معلوم می شود پس از مرگ نفس او باقی بوده است. هم چنین آرزو کردن او (که ای کاش قوم من می دانستند که ...) دلیل بر بقاء بعد از موت است. (یکی از دو وجه کافی است)

* إن القول بالرجعة ينافي ظاهر قوله تعالى: «حتى إذا جاء أحدهم الموت قال ربّ ارجعون» * لعلّي أعمل صالحاً فيما تركت كلاً إنّها كلمة هو قائلها ... والجواب: إنّ الآية تحكي عن قانون كلى قابل للتخصيص بدليل منفصل والدليل على ذلك ما عرفت من إحياء الموتى في الأمم السالفة. ۷. اشكال و جواب فوق را بیان کنید. ۴۲۹ (ع: ۲: د: ۲)

اشكال: رجعت صحیح نیست؛ چون در آیه فوق، خداوند رجعت را شدیداً انکار می فرماید (کلاً).

جواب: آنچه در آیه است، یک قانون کلی قابل تخصیص است؛ زیرا در امتهای گذشته زنده کردن مردگان اتفاق افتاده است.

* «ونضع موازين القسط ليوم القيامة» إنّما عبّر بالموازن - بصيغة الجمع - لأنّ لكلّ أحد موازين كثيرة من جهة اختلاف الحقّ الذي يوزن به باختلاف الأعمال فالحقّ في الصلاة (وهو حق الصلاة) غير الحقّ في الزكاة والصيام والحجّ و ... ۴۴۹-۴۵۰ (ع: ۲: د: ۲)

۸. دلیل جمع آمدن «موازن» در آیه شریفه را توضیح دهید.

زیرا اعمال هر فرد را با اعمال حق و کامل مناسب با او می سنجند مثلاً نماز او را با نماز حق و زکات او را با زکات حق. پس چون هر عملی یک میزان دارد و اعمال متعدد است، موازن نیز متعدد است.

* إنّ القائلين ببطان الإحباط يفسرون آيات الإحباط بأنّ الاستحقاق في مواردها كان مشروطاً بعدم لحوق العصيان ويمكن أن يقال إنّ الاستحقاق في بدء صدور الطاعات لم يكن مشروطاً بعدم لحوق العصيان بل كان استقراره وبقائه هو المشروط بعدم لحوق المعصية. ۴۶۵

۹. توجیه قائلین به «بطلان احباط» را بیان کنید.

در مواردی از قرآن که احباط ثابت شده، ۱. استحقاق ثواب مشروط است به عدم تحقق آن معصیت، نه اینکه ثواب ثابت شده از بین برود ۲. بقای ثواب، مشروط به عدم معصیت است نه استحقاق آن (سپس آیات مورد نظر دلالتی ندارد که ثواب عمل صالح با معصیت متأخر ساقط می شود و از بین می رود). (یکی از دو وجه کافی است)

پایه :	۸	موضوع :	عقاید
تاریخ :	۹۴/۰۳/۰۹	ساعت :	۱۸

نام کتاب: مفاضرات، از اول نبوت عامه تا آخر کتاب- ۲۴۳ تا آخر

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی

۱. نظر علامه طباطبائی رحمته در پاسخ به شبهه آکل و مأكول چیست؟
 ا. بدن لاحق مثل بدن سابق است ■
 ب. بدن لاحق عین بدن سابق است □
 ج. انسان دارای بدن لاحق، مثل انسان دارای بدن سابق است □
 د. فقط اجزای غیر اصلی، حادث می‌شود □
۲. بر اساس آیه قرآن، چه اتفاقی در نفخه دوم رخ می‌دهد؟
 ا. نابودی همه موجودات ممکن □
 ب. احیاء هم‌زمان موجودات بعد از موت □
 ج. احیاء همه انسانها ■
 د. موت کفار و احیاء مؤمنان □
۳. استعظام العرب لفصاحة القرآن و بلاغته يدلّ علی .... آیات التحدی الظاهرة فی أنّ القرآن فی ذاته حائز أرقی المیزات.
 ا. ۳۱۴
 ب. بطلان مذهب الصرفة نظیر ■
 ج. بطلان مذهب الصرفة بخلاف □
 د. صحه مذهب الصرفة نظیر □
 د. صحه مذهب الصرفة بخلاف □
۴. علی رأی المصنف، تفسیر «المیزان» بالعدل فی قوله: «لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيُقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ» ..... تفسیره بالقرآن.
 ب ۴۴۸
 ا. تفسیر بالمصداق بخلاف □
 ب. تفسیر بالمصداق نظیر ■
 ج. لیس تفسیراً بالمصداق نظیر □
 د. لیس تفسیراً بالمصداق بخلاف □

تشریحی

۱. آیا معجزه، ناقض قانون علیت است؟ چرا؟
 ۲۶۳
 خیر؛ زیرا معجزات نافی علل مادی و متعارف حاکم بر عالم است اما نافی مطلق قانون علیت نیست؛ زیرا معجزه می‌تواند علتی فراتر از علت‌های مادی داشته باشد.
۲. دلیل عصمت انبیا علیهم‌السلام از خطا در تطبیق شریعت را تقریر کنید. ۲۸۹
 إنّ الدلیل العقلی الدالّ علی لزوم عصمة النبی فی مجال تبلیغ الرسالة دالّ بعینه علی عصمته عن الخطأ فی تطبیق الشریعة و أموره الفردیة. والدلیل علی عصمة الأنبیاء فی مقام التبلیغ وجهان: الأول: أنّ الوثوق التام بالأنبیاء لا یحصل إلاّ بالإذعان البات بمصونیتهم عن الخطأ فی تلقی الوحی والتطبیق والثانی: أنّ تجویز الخطأ فی التبلیغ والتطبیق ولو سهواً ینافی الغرض من الرسالة.
۳. استدلال به «وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ» بر شورایی بودن خلافت و اشکال آن را بیان کنید. ۳۵۲
 استدلال: اضافه اسم ظاهر به ضمیر، افاده عموم می‌کند، بنا بر این، معنای «أمرهم»، «کلّ أمرهم» خواهد بود و یکی از امور، خلافت است. اشکال: آیه امر به شورا می‌کند در محدوده‌ای که از شئون مؤمنین باشد، اما اینکه تعیین امام داخل در امور مؤمنین است یا از شئون الهی، اول کلام است. (مصادره به مطلوب است)
- * «اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَصَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ...» ۴۱۲
۴. کیفیت استدلال به آیه بر اثبات «تجرّد نفس» را توضیح دهید.

لفظ «توقی»: به معنای قبض و اخذ است نه میراندن. پس آیه دلالت دارد بر این که برای انسان غیر از بدنش چیزی است که خداوند هنگام مرگ و خواب آن را می‌گیرد و اگر مرگ او فرا رسیده باشد آن را نگه می‌دارد و اگر فرا نرسیده باشد (مثل خواب) آن را بر بدن باز می‌گرداند تا اجلی که برایش در نظر گرفته شده فرا رسد.

۴۵۵

۵. آیا فناپذیری ماده با جاودانگی انسان در آخرت منافات دارد؟ چرا؟

خیر؛ چون این سؤال ناشی از مقایسه آخرت به دنیا است که باطل است؛ چون نتایج و دستاوردهای تجارب علوم از ماده دنیوی فراتر نرفته و سرایت دادن حکم این عالم به عالم آخرت قیاس بدون دلیل است. آخرت احکام مخصوص به خود دارد. (خداوند می‌فرماید: «يَوْمَ يُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاوَاتُ...»). علامه طباطبایی می‌فرماید: حقیقت زمین و آسمان و آنچه در بر دارند همین است جز این که نظام جاری در آنها و قوانین آنها نظیر نظام جاری آنها در دنیا نیست)

۳۳۳

* مِمَّا يَتَّبِعِينَ خُلُودَ التَّشْرِيعِ الْإِسْلَامِيِّ عَلَيْهِ تَبَعِيَّةُ الْأَحْكَامِ لِلْمَصَالِحِ وَالْمَفَاسِدِ.

۶. مدعای مذکور را تبیین کنید.

یکی از جهات و مناشیء جاودانگی دین اسلام قضیه تبعیت احکام از مصالح و مفاسد است و چون محور آنها، مصلحت و مفسده است لذا هیچگاه جامعه اسلامی به بن بست نمی‌رسد و همیشه از منابع موجود، حکم شرعی لازم را استخراج می‌کند. عقد باب تزامم توسط فقهاء و اصولیون هم در همین راستاست تا در تزامم مصلحت‌ها یا مفسده‌ها هم آنچه اهم است مبنا قرار گیرد.

۳۷۰

* حَقِيقَةُ الْإِمَامَةِ هِيَ الْقِيَامُ بِوُضَائِفِ الرَّسُولِ بَعْدَ رِحْلَتِهِ فَيَجِبُ أَنْ يَكُونَ الْإِمَامُ مَتَمِّعًا بِمَا يَتَمَتَّعُ بِهِ النَّبِيُّ مِنَ الْكِفَايَاتِ وَالْمَوْهَلَاتِ.

۷. دلیل عصمت امام علیه السلام را توضیح دهید.

امامیه معتقدند حقیقت امامت عبارت است از اینکه وظایف رسول را بعد از رحلت او انجام دهد و پیش نیاز قیام به وظایف رسالت، برخوردار از امام از همه آمادگی‌ها و شایستگی‌ها و امتیازات است که یکی از آنها مصونیت از خطا در عرصه علم و عمل است تا از خلال آن مسئولیت حفظ شریعت و هدایت بشریت به نحو احسن صورت بگیرد.

* إِنْ ظَهَرَ الْإِمَامُ بَيْنَ النَّاسِ يَتَرْتَّبُ عَلَيْهِ مِنَ الْفَائِدَةِ مَا لَا يَتَرْتَّبُ عَلَيْهِ فِي زَمَانِ الْغَيْبَةِ فَلِمَاذَا غَابَ عَنِ النَّاسِ حَتَّى حُرِّمُوا مِنَ الْإِسْتِفَادَةِ مِنْ وَجُودِهِ؟

۳۹۵

۸. جواب نقضی و حلّی سؤال مذکور چیست؟

نقضی: قصور عقولنا عن إدراك أسباب غيبته لا يجرننا إلى إنكار المتضافات من الروايات.

حلّی: لو كان ظاهراً لأقدمت الحكومات الإسلامية (!) على قتله إطفاءً لنوره فاقترضت المصلحة أن يكون مستوراً عن أعين الناس يراهم و يرونه ولكن لا يعرفونه إلى أن تقتضى مشيئة الله سبحانه ظهوره بعد حصول استعداد خاص في العالم لقبوله.

* الذکر الحکیم یصنّف الصحابة إلى أصناف یمدح بعضها و یدمّ بعضاً آخر فمن المذمومین المرتابون و السّماعون و منهم المولّون أمّام الکفّار. ۴۸۸

۹. مقصود از دو صنف مذکور (از گروه مذمومین) چه کسانی‌اند؟ بیان کنید.

صنف اول: طائفة من أصحاب النبی كانوا یستأذونه فی ترک الخروج إلى الجهاد فیصنفهم بأنّ فی قلوبهم ارتیاب و أنّ خروجهم إلى الجهاد لا یزید المسلمین إلّا خیالاً و أنّهم یقومون بالسماع للکفّار.

صنف دوم: جماعة من صحابة النبی انهزموا عن القتال مع الکفّار یوم أحد و حنین.

پایه:	۸	موضوع:	عقاید
تاریخ:	۹۵/۰۳/۱۳	ساعت:	۱۶

پاسخنامه مدارس شهرستان

نام کتاب: مفاضرات، از اول نبوت عامه تا آخر کتاب - ۲۴۳ تا آخر

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره زاره نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی

۱. ما هو ملاک وحدة الانسان المحشور في الآخرة و الانسان الدنيوي؟
 ا. بدنه العنصرى ب. نفسه المادى ج. بدنه و روحه د. ۴۰۳ روحه المجرّد
۲. ما هي منصب ابلاغ الوحي إلى الناس؟
 ا. مقام النبوة ب. مقام الرسالة ج. ۳۵۶ مقام الإمامة د. مقام الولاية
۳. الاعتقاد بالرجعة عند الشيعة من .....
 ا. الظنّيّات ب. الضروريّات فى الفقه ج. ۳۹۱-۲ المسلمات د. اصول الدين
۴. ما هي حقيقة الامام عند الشيعة؟
 ا. من يصون الدين من التحريف ب. من يفصل بين الخصومات ج. ۳۳۹ من يدفع الشبهات د. من يقوم مقام النبي ما عدا تحمّل الوحي

تشریحی

۱. سه تفاوت معجزه با سایر امور خارق عادت را به طور مختصر بنویسید. ۲۶۳-۵
۱. تفاوت از حیث طریق دستیابی: معجزه برخاسته از عنایت ویژه الهی است برخلاف سحر مثلاً که برخاسته از تعلیم و تعلّم است.
۲. تفاوت از جهت اهداف: صاحبان معجزه به دنبال اثبات حقانیت خدای یکتا و دعوت به فضیلتها و استقرار کلام عدالت اجتماعی و مانند آن است برخلاف سحر و مرتاضان که به دنبال کسب شهرت و مانند آن هستند. ۳. تفاوت از جهت تقید به ارزشهای اخلاقی: صاحبان معجزه چون فارغ التحصیل مدرسه الهی اند آراسته به ارزشها هستند به خلاف ساحران و مرتاضان.
- * إن الغایة من تنصیب الإمام هو التیام بوظائف الإمامة و هو یتوقّف علی كونه ظاهراً بین انباء الامّة مشاهدأ لهم فكیف یكون المهدي ﷺ اماماً قائداً و هو غائب عنهم؟ و الجواب: قیام الامام بالتصرّف فی الامور الظاهرية و شؤون الحكومة لا ینحصر بالقیام به شخصاً و حضوراً. ۳۸۰-۱
۲. جواب شبهة فوق را تقریر کنید.
- قیام الامام بالتصرف فی الامور الظاهرية و شؤون الحكومة لا ینحصر بالقیام به شخصاً و حضوراً بل له تولیة غیره علی التصرف فی الامور كما فعل الامام المهدي ﷺ فی غیبه و كالة كما فی غیبة الصغرى و نصباً كما فی غیبة الكبرى.
۳. مراد از شفاعت در قیامت در مصطلح متکلمین را بیان کنید. ۴۴۱
- هو إن تصل رحمته سبحانه و مغفرته إلى عباده من طریق أولیائه و صفوة عبادة، و وزان الشفاعة فی كونها سبباً لافاضة رحمته تعالی علی العباد وزان الدعاء فی ذلك.
۴. نظر مصنف در مورد بدن اخروی چیست؟ ۴۱۴
- اتحاد شكلی دو بدن اخروی و دنیوی کافی است و لازم نیست ماده خاکی هر دو بدن یکی باشد.

* إنَّ الحكيم لا يعاقب إلّا لغاية و غاية العقوبة إمّا التشفّي و هو محال على الله أو تأديب المجرم أو اعتبار الآخرين و هما يختصّان بالنشأة الدنيويّة فتعذيب المجرم في الآخرة عبث. ٤٥٦

٥. جواب از شبهه فوق را بنويسيد.

إنَّ وقوع المعاد من ضروريات العقل و من غاياته تحقق العدل الالهي بوجه كامل في مورد المكلفين و يتوقف ذلك على عقوبة المجرمين و إثابة المطيعين.

* إنَّ ختم باب النبوة يستلزم ختم باب الرسالة. ٣١١

٦. دليل تلازم اين دو ختم را بنويسيد.

لأنَّ الرسالة هي ابلاغ ما تحمّله الرسول عن طريق الوحي فإذا انقطع الوحي و الاتصال بالمبدأ الأعلى فلا يبقى للرسالة موضوع.

٧. منظور از «قبر» در بحث عذاب و سؤال در قبر چیست؟ ٤٢٥-٦

ليس المراد هو المكان الذي يدفن فيه الانسان و لا يتجاوز جثته في السعة و أمّا المراد منه هو النشأة التي يعيش فيها الانسان بعد الموت و قبل البعث و أمّا كُنِيَ بالقبر عنها لأنَّ النزول إلى القبر يلازم أو يكون بدءاً لوقوع الانسان فيها.

* قد حاول المتجدّدون من متكلمي اهل السنّة، صبّ صيغة الحكومة الاسلامية على اساس المشورة يجعله بمنزلة الاستفتاء الشعبي و استدّلوا على ذلك بقوله تعالى: «وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ» (آل عمران/١٥٩). و يلاحظ عليه: بأنَّ المتبادر من الآية لا يدلّ على ذلك. ٣٣٤

٨. وجه استدلال به آية شريفه را بنويسيد. ب. نقد مصنف بر اين نظرية چیست؟

أ. الله سبحانه امر نبيّه بالمشاورة تعليماً للأمة حتى يشاوروا في مهام الامور و منها الخلافة.

ب. انَّ المتبادر من الآية هو انَّ التشاور لا يوجب حكماً للحاكم و لا يلزمه شيء بل هو يقَلِّب وجه الرأي و يستعرض الافكار المختلفة ثم يأخذ بما هو المفيد في نظره حيث قال تعالى: «فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ».

* إذا كان الانسان محتاجاً إلى المعارف العالية فبعث الانبياء واجب؛ ولكنَّ الانسان محتاج إلى المعارف العالية؛ فبعث الانبياء واجب. ٢٥١-٣

٩. دليل هر يك از دو مقدمه استدلال را بنويسيد.

دليل مقدمه اول: لأنَّ المعارف العالية لا تحصل إلّا في ضوء تعاليم الانبياء إذ العلوم الانسانية غير كافية. دليل مقدمه دوم: لأنَّ الوصول إلى السعادة المطلوبة لا تتحقق إلّا بالتعرّف على المعارف العالية (جهت تفصيل تحليل هر يك از مقدمات به كتاب رجوع شود).

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

معاونت آموزش

اداره امتحانات کتبی

بِسْمِ تَعَالَى

امتحانات ارتقای - شهریور ۱۳۹۰

پاسخنامه

پایه :	۸	موضوع :	عقاید
تاریخ :	۹۰/۶/۲۳	ساعت :	۱۸

ناهم کتاب: محاضرات فی الالهیات، از نبوت عامه تا آخر کتاب

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی:

۱. مصنف، چه قیدی را بر تعریف مشهور از «معجزه» می‌افزاید؟ د ۲۵۹
  - ا. امر خارق العاده
  - ب. مقرون بالتحدی
  - ج. مع عدم المعارضة
  - د. مع دعوی النبوة ■
۲. کدام جهت از جهات اعجاز قرآن، از آیه شریفه «أَنَا اعطیناک الکوثر» استفاده می‌شود؟ ب ۳۲۱
  - ا. عدم تناقض و اختلاف
  - ب. اخبار غیبی ■
  - ج. جامعیت در تشریح
  - د. امی بودن پیامبر(ص)
۳. ثبات شخصیت انسانی از اول تا آخر عمر، دلیل بر چیست؟ د ۴۱۰
  - ا. جاودانگی روح
  - ب. ضرورت نشئه آخرت
  - ج. فساد شبهه اکل و ماکول
  - د. تجرد روح ■
۴. آیه شریفه «وَحَرَامٌ عَلٰی قَرْیَةٍ اَهْلُکُنَّهَا اَنْهُمْ لَا یَرْجِعُونَ» دلالت می‌کند بر ..... ا ۴۲۹
  - ا. نفی رجعت نسبت به گروهی خاص ■
  - ب. نفی رجعت مطلقاً
  - ج. حرمت بهشت بر کسانی که بر اثر عذاب الهی مرده‌اند
  - د. اختصاص هلاکت به کسانی که قطعاً توبه و رجوع به خدا ندارند

تشریحی:

۱. چرا دلالت معجزه بر صدق نبوت، متوقف بر قاعده حسن و قبح عقلی است؟ ۲۵۹
لأنّ الاعجاز إنّما یکون دلیلاً علی صدق النبوة إذا قبح فی العقل اظهار المعجزة علی ید الکاذب فإذا توقّف العقل عن إدراک قبحه واحتمل صحّة امکان ظهوره علی ید الکاذب لا یقدر علی التمییز بین الصادق والکاذب.
۲. چرا معجزه ناقض برهان نظم نیست؟ ۲۶۳
زیرا معجزات نافی علل مادی و متعارفی است که بر عالم طبیعت حاکم است و ما به نحو عادت آنها را مشاهده می‌کنیم اما نافی مطلق قانون علیت نیست زیرا معجزه می‌تواند علتی فراتر از علت‌های مادی داشته باشد.
۳. در بحث اعجاز قرآن، مذهب «صرفه» چه نظری دارد؟ ۳۱۳
حاصل هذا المذهب هو أنّه لیس الاتیان بمثل القرآن من حیث الفصاحة والبلاغة وروعة النظم وبداعه الاسلوب خارجاً عن طوق القدرة البشرية وأنّما العجز فی حلیة المبارزة لأمر آخر وهو حیلولته سبحانه بینهم و بین الاتیان بمثله.
۴. جاودانگی شریعت اسلامی - با وجود پیشرفت تمدن بشری - مبتنی بر چه اموری است؟ چهار مورد نام ببرید. ۳۳۶-۳۳۲
  ۱. حجیة العقل فی مجالات خاصّة؛
  ۲. تبعیة الأحکام للمصالح والمفاسد؛
  ۳. تشریح الاجتهاد؛
  ۴. صلاحیات الحاکم الاسلامی وشؤونه؛
  ۵. الأحکام التي لها دور التحدید.

* إن الخطاب في آية «وشاورهم في الأمر» متوجه إلى الحاكم الذي استقرت حكومته فيأمره سبحانه أن ينتفع من آراء رعيته. ٣٥٢

٥. با توجه به عبارت بیان کنید چرا آیه شریفه مذکور، نمی تواند بر اثبات خلافت به وسیله «مشورت» دلالت نماید.
زیرا آیه خطاب به حاکمی است که قبلاً انتخاب شده و در صدد تعیین وظیفه اوست که با مردم در امور حکومت مشورت کند ولی دیگر، آیه در مقام بیان این نیست که نفس حاکم و خلافت هم بوسیله شوری تعیین شود.

٦. کیفیت دلالت آیه «وإذ ابتلى إبراهيم ربه بكلمات فاتمهن قال إني جاعلك للناس إماماً قال ومن ذريتي قال لا ينال عهدي الظالمين» بر عصمت امام را بیان کنید. ٣٧١

إن المراد بالامامة في الآية هي القيادة الالهية وتنفيذ الشريعة في المجتمع والامامة التي يتبناها المسلمون بعد رحلة النبي(ص) تتحد واقعيتها مع هذه الامامة (لأن ابراهيم(ع) كان نبياً رسولاً قبل تنصيبه إماماً) والمعصية من مصاديق الظلم والظلم بكل صورة مانع نيل هذا المنصب الالهى وتكون النتيجة ممنوعة كل فرد من أفراد الظلمة عن الارتقاء الى منصب الامامة سواء أكان ظالماً في فترة من عمره ثم تاب وصار غير ظالم أو بقي على ظلمه فالظالم عند ما يرتكب الظلم يشمله قوله سبحانه «لا ينال عهدي الظالمين»

٧. آیه شریفه «وقال موسى لأخيه هارون اخلفنى فى قومى وأصلح ولا تتبع سبيل المفسدين» چگونه دلالت بر انفصال مرتبه امامت از نبوت می کند؟ ٣٧٩

إن هارون وإن كان شريكاً لموسى فى النبوة إلا أن الرئاسة كانت مخصوصة لموسى؛ لأن هارون لو كان له القيام بأمر الأمة من حيث كان نبياً لما احتاج فيه إلى استخلاف موسى إياه وإقامته مقامه فهذا دليل على أن منزلة الإمامة منفصلة من النبوة.

٨. تناسخ چیست؟ یک دلیل بر بطلان آن بیان کنید. ٤٢٣

انتقال النفس من بدن الى بدن آخر فى هذه النشأة بلا توقف أبداً.

١. على التناسخ لا ينبغى الاعتراض على المستكبرين ولا ينبغى القيام بالانتصاف من المظلومين لأنه كل شخص يستحق لما هو حاصل له مما صنعوا فى حياتهم السابقة من الذنوب أو اعمالهم الحسنة فى حياتهم المقدمة عند ما كانت ارواحهم متعلقة بأبدان أخرى وبذلك تهدم الأخلاق من أساسها ولا يبقى للفضائل الانسانية مجال وهذه العقيدة خير وسيلة للمفسدين والطغاة لتبرير أعمالهم الشيعية. ٢. إن هذه العقيدة معارضة للقول بالمعاد الثابت بالبرهان العقلى وكل ما ينافى البرهان الصحيح فهو باطل. ٣. إن لازم هذه القول بما هو اجتماع نفسين فى بدن واحد وهو باطل.

٩. در تعريف عصمت کدام یک از دو عبارت ذیل صحيح است؟ چرا؟ ٢٨١

أ. العصمة ملكة اجتناب المعاصى مع التمكن منها.

ب. العصمة لطف لا داعى معه الى ترك الطاعة ولا الى ارتكاب المعصية مع القدرة عليهما.

جواب: ١. تعريف الاول صحيح لأن ما ذكره المشهور (أى التعريف الثانى) سبب الهى لتحقق العصمة فالحق أن العصمة غصن من دوحه التقوى وهى ملكة نفسانية راسخة فى النفس تمنع الانسان عن المعصية مطلقاً.

پایه :	۸	موضوع :	عقاید
تاریخ :	۹۳/۰۳/۲۴	ساعت :	۸

نام کتاب: مفاضرات، از اول نبوت عامه تا آخر کتاب- ۲۴۳ تا آخر

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی

۱. کدام گزینه، از جمله اسباب خلود و بقاء شریعت اسلام نیست؟ ج ۳۳۶ ع ۱۵۱
ا. اعتدال در تشریح
ب. تشریح اجتهاد
ج. حجیت عقل در تمامی زمینه‌ها و مجالات
د. تبعیت احکام از مصالح و مفاسد
۲. از آیه شریفه: «إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوفِرَ» کدام جهت از جهات اعجاز قرآن را می‌توان استفاده کرد؟ ب ۳۲۱ ع ۱۵۱
ا. عدم تناقض و اختلاف
ب. اخبار غیبی
ج. جامعیت در تشریح
د. امی بودن پیامبر
۳. کدام گزینه، از علائم ظهور حضرت مهدی(عج) نیست؟ ج ۳۹۸ ع ۱۵۱
ا. النداء فی السماء
ب. الشقاق و النفاق فی المجتمع
ج. الاستعداد العالمی
د. ابتلاء الإنسان بالموت الأحمر و الأبيض
۴. عبارت «انتقال النفس من بدن إلى بدن آخر فی هذه النشأة بلا توقف أبداً» تعریف ..... می‌باشد. ج ۴۲۳ ع ۱۵۱
ا. رجعت
ب. مسخ
ج. تناسخ مستحیل
د. تناسخ مجاز

تشریحی

* إن الرسول إِمَّا أَنْ يَأْتِيَ بِمَا يُوَافِقُ الْعُقُولَ أَوْ بِمَا يَخَالِفُهَا، فَاِنْ جَاءَ بِمَا يُوَافِقُ الْعُقُولَ لَمْ يَكُنْ إِلَيْهِ حَاجَةٌ وَلَا فَائِدَةٌ فِيهِ، وَإِنْ جَاءَ بِمَا يَخَالِفُ الْعُقُولَ وَجِبَ رَدُّ قَوْلِهِ. ۲۵۳ (ع: ۲: ۱)

۱. عبارت فوق، دلیل بر چیست؟ پاسخ آن را بنویسید.

دلیل بر انکار بعثت انبیا.

پاسخ: مآتی به پیامبر منحصر در «موافق یا مخالف عقول» نیست بلکه شقّ سوّمی هم وجود دارد و آن این است که پیامبر مطلبی بیاورد که عقل از فهم آن قاصر باشد.

۲. عصمت در مقام تبلیغ به چه معناست؟ دلیل عقلی آن چیست؟ ۲۸۹ ع ۱۵۱

منظور از عصمت در مقام تبلیغ اولاً عصمت از کذب و ثانیاً عصمت از خطای سهوی در دریافت وحی و حفظ و ابلاغ آن است. دلیل عقلی بر عصمت انبیا: وثوق کامل به آنان جز با اذعان و اعتراف قطعی به مصونیت آنها از خطا در دریافت و تحمّل و اداء وحی چه عملاً و چه سهواً حاصل نمی‌شود.

۳. وظایف و شئون پیامبر(ص) را بیان کنید. ۳۵۷ ع ۱۵۱

إنّ النبی(ص) لم تکن مسؤولیاته و اعماله مقتصره علی تلقی الوحی الالهی و تبلیغه الی الناس بل کان یقوم بالامور التالیة

۱. یفسر الکتاب العزیز و شرح مقاصده و یشکف اسراره. ۲. ینبیین احکام الموضوعات الّتی کانت تحدث فی زمن دعوته. ۳. یدفع الشبهات و یجیب عن التساؤلات العویصة المریبة الّتی کان یشیرها اعداء الاسلام من یهود و نصاری. ۴. یصون الدین من التحریف و الدس و یراقب ما اخذه عنه المسلمون من اصول و فروع حتی لا تنزل فیہ اقدامهم.

۴. امامت از اصول دین است یا فروع آن؟ (ع: ۱: ۳۴۵ د: ۱)

الشیعة ينظرون إلى الإمامة كمسألة كلامية، وزانها وزان النبوة سوى تلقى الوحي والاتيان بالشریعة فإنها مختومة بارتحال النبي الأكرم(ص) فمسألة الإمامة تكون من المسائل الأصلية.

* ربما يقال: إن المراد من الولي في آية الولاية ليس هو المتصرف، بل المراد الناصر والمحب بشهادة ما قبلها وما بعدها؛ حيث نهى الله المؤمنين أن يتخذوا اليهود والنصارى أولياء، وليس المراد منه إلا النصره والمحبة، فلو فسرت في الآية بالمتصرف يلزم التفكيك. ۳۷۷ ع ۱۵۱

۵. شبهه مذکور در عبارت را تقریر کرده و پاسخ دهید.

شبهه: به قرینه ما بعد وماقبل آیه شریفه ولایت، مراد از «ولی» اولی به تصرف نیست بلکه مراد ناصر و محب است چون خداوند، مؤمنین را نهی می کند از اینکه یهود و نصاری را برای خود ناصر اخذ کنند و در صورتی که ولی به «اولی به تصرف» حمل شود سیاق آیه به هم می خورد.

جواب: سیاق در صورتی حجّت است که قرینه ای بر خلاف نباشد و در اینجا قرینه برخلاف موجود است.

۶. دیدگاه و استدلال شیعه در مورد عدالت جمیع صحابه را بیان کنید. ۴۸۷ ع ۱۵۱

إن الصحابة فيهم العدول وغير العدول وأن كون الرجل صحابياً لا يكفي في الحكم بالعدالة بل يجب تتبع أحواله حتى يقف على وثاقته وذلك لأن القول بعدالة جميع الصحابة مما لا يلائم القرآن والسند ويكذبه التاريخ.

* ”ونضع الموازين القسط ليوم القيامة“ إنما عبّر بالموازين - بصيغة الجمع - لأن لكل واحد موازين كثيرة من جهة اختلاف الحق الذي يوزن به باختلاف الأعمال فالحق في الصلاة (وهو حق الصلاة) غير الحق في الزكاة والصيام والحجّ و ... ۴۵۰-۴۴۹ (ع: ۲: ۲ د: ۲)

۷. دلیل جمع آمدن «موازين» در آیه شریفه را توضیح دهید.

زیرا اعمال هر فرد را با اعمال حق و کامل مناسب با او می سنجند مثلاً نماز او را با نماز حق و زکات او را با زکات حق. پس چون هر عملی یک میزان دارد و اعمال متعدد است، موازين نیز متعدد است.

۸. هدف از تقيّه چیست؟ در کجا تقيّه حرام است؟ ۹-۴۹۵ ع ۱۵۱

هدف از تقيّه حفظ جان و آبرو و مال می باشد و آن در شرایطی است که مؤمن مجبور می شود و نمی تواند آشکارا حق را اعلان کند. بنا بر این تقيّه سلاح فرد ضعیف در مقابل شخص نیرومند زورگو است.

تقيّه اگر بر آن مفسده ای بزرگ تر مانند نابودی دین، مخفی ماندن حقیقت بر نسلهای آینده و تسلط دشمنان بر شؤون مسلمین مترتب شود، حرام می شود به همین دلیل، برخی از بزرگان شیعه در بعضی از زمانها تقيّه را کنار گذاشته و در این راه کشته شدند.

۹. دلیل انقطاع عذاب مرتکب کبیره و عدم خلود در جهنم را بیان کنید. (یک دلیل) ۴۷۴ ع ۱۵۱

۱. إن صاحب الكبيرة يستحق الثواب والجنة لايمان فإذا استحق العقاب بالمعصية فإما أن يقدم الثواب على العقاب وهو باطل لأن الاثابة لا تكون إلا بدخول الجنة والداخل فيها مخلد بنص الكتاب المجيد وعليه اجماع الأمة أو بالعكس وهو المطلوب.

۲. إن لازم عدم الانقطاع أن يكون من عبد الله تعالى مدة عمره بأنواع القربات الى الله ثم عصى في آخر عمره معصيته واحدة مع حفظ ايمانه مخلداً في النار ويكون نظير من أشرك بالله تعالى مدة عمره وهو قبيح عقلاً محال على الله سبحانه.

امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۹۳

شماره پرونده:

*	*

پایه :	۸	موضوع :	عقاید
تاریخ :	۹۳/۳/۲۴	ساعت :	۱۸
نتیجه:	به عدد	به حرف	
بازبینی:			

نام پدر :

نام فائودگی :

نام :

صادره :

ش . شناسنامه :

متولد :

مدرسه محل تمصیل :

شهرستان :

نام کتاب: مفاضرات، از اول نبوت عامه تا آخر کتاب-۲۴۳ تا آخر

لطفاً به همه سوالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی

۱. کدام گزینه، از جمله اسباب خلود و بقاء شریعت اسلام نیست؟

ا. اعتدال در تشریح ب. تشریح اجتهاد ج. حجیت عقل در تمامی زمینه‌ها و مجالات د. تبعیت احکام از مصالح و مفاسد

۲. از آیه شریفه: «إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوفِرَ» کدام جهت از جهات اعجاز قرآن را می‌توان استفاده کرد؟

ا. عدم تناقض و اختلاف ب. اخبار غیبی ج. جامعیت در تشریح د. امی بودن پیامبر

۳. کدام گزینه، از علائم ظهور حضرت مهدی (عج) نیست؟

ا. النداء فی السماء ب. الشقاق و النفاق فی المجتمع ج. الاستعداد العالمی د. ابتلاء الإنسان بالموت الأحمر و الأبيض

۴. عبارت «انتقال النفس من بدن إلى بدن آخر فی هذه النشأة بلا توقّف أبداً» تعریف ..... می‌باشد.

ا. رجعت ب. مسخ ج. تناسخ مستحیل د. تناسخ مجاز

تشریحی

* إن الرسول إماماً أن يأتي بما يوافق العقول أو بما يخالفها، فإن جاء بما يوافق العقول لم يكن إليه حاجة ولا فائدة فيه، وإن جاء بما يخالف العقول وجب ردّ قوله.

۱. عبارت فوق، دلیل بر چیست؟ پاسخ آن را بنویسید.

۲. عصمت در مقام تبلیغ به چه معناست؟ دلیل عقلی آن چیست؟

۳. وظایف و شئون پیامبر(ص) را بیان کنید.

۴. امامت از اصول دین است یا فروع آن؟

* ربما يقال: إنَّ المراد من الوليِّ في آية الولاية ليس هو المتصرّف، بل المراد الناصر والمحبّ بشهادة ما قبلها وما بعدها؛ حيث نهى الله المؤمنين أن يتخذوا اليهود والنصارى أولياء، وليس المراد منه إلاّ النصرّة والمحبة، فلو فسّرت في الآية بالمتصرّف يلزم التفكيك.
۵. شبهه مذکور در عبارت را تقریر کرده و پاسخ دهید.

۶. دیدگاه و استدلال شیعه در مورد عدالت جمیع صحابه را بیان کنید.

* ”ونضع الموازين القسط ليوم القيامة“ إنّما عبّر بالموازين - بصيغة الجمع - لأنّ لكلّ أحد موازين كثيرة من جهة اختلاف الحقّ الذي يوزن به باختلاف الأعمال فالحقّ في الصلاة (وهو حق الصلاة) غير الحقّ في الزكاة والصيام والحجّ و ...
۷. دلیل جمع آمدن «موازين» در آیه شریفه را توضیح دهید.

۸. هدف از تقيّه چیست؟ در کجا تقيّه حرام است؟

۹. دلیل انقطاع عذاب مرتكب کبيره و عدم خلود در جهنم را بيان کنید. (یک دليل)

امتحانات آموزش غیر حضوری

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
معاونت آموزش و امور حوزه‌ها
اداره ارزشیابی و امتحانات

اسفند ۱۳۹۳

پایه :	۸	موضوع :	عقاید
تاریخ :	۹۳/۱۲/۰۸	ساعت :	۸

نام کتاب: محاضرات فی الالهیات، از النبوت تا آخر کتاب

لطفاً به همه سوالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی

۱. المتبادر من آیات التحدی أن العجز عن الإتيان بمثل القرآن ..... مذهب الصرفة. أ ۳۱۳-۴
- أ. لكون ذاته حائزاً أرقى الميزات فيبطل
- ب. لكون ذاته حائزاً أرقى الميزات و لا ينافي
- ج. لحيلولته سبحانه بينهم و بين الإتيان فيبطل
- د. لحيلولته سبحانه بينهم و بين الإتيان فلا يبطل
۲. انتقال النفس من بدن إلى بدن آخر ..... تراجع النفس عن كمالها الحاصل لها. ج ۴۲۶
- أ. من لوازم الرجعة نظير
- ب. ليس من لوازم الرجعة بخلاف
- ج. ليس من لوازم الرجعة نظير
- د. من لوازم الرجعة بخلاف
۳. على رأي المصنّف، قوله تعالى: «مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ» ..... ب ۴۹۶-۸
- أ. راجع إلى تقيّة المسلم من الكافر فلا تنفع الشيعة
- ب. شامل لانتقاء الشيعة من إخوانهم المسلمين أخذاً بوحدة الملاك
- ج. قضية شخصية فلا تصلح لتأسيس قاعدة كلية
- د. يعمّ بمنطوقه لجميع صور التقيّة المتصورة عند الشيعة
۴. کدام گزینه از فوائد غیبت نیست؟ د ۳۹۳-۴
- أ. عدم علمنا بفائدة وجوده في غيبته لا يدلّ على انتفائها
- ب. الغيبة لا تلازم عدم التصرف في الأمر مطلقاً
- ج. قيام الإمام بشؤون الحكومة لا ينحصر بالقيام به شخصاً و حضوراً
- د. لو كان ظاهراً لأقدموا على قتله إطفاءً لنوره فاقترضت المصلحة ستره

تشریحی

- * ﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ...﴾ ۲۴۷-۹
۱. آیه شریفه، بر کدام یک از ادله بعث اشاره دارد؟ کیفیت دلالت را توضیح دهید.

به دلیل «حاجة المجتمع إلى القانون الكامل» اشاره دارد. توضیح: البشر غير صالح لوضع قانون كامل خال عن النقص و التبدل فلا بدّ من تقنين إلهی و عليه فيجب في حكمته تعالی إبلاغ تلك القوانين إليهم عبر واحد منهم يرسله إليهم و الحامل لرسالة الله هو النبيّ و الرسول فيبعث الأنبياء و اجب في حكمته تعالی حفظاً للنظام المتوقف على التقنين الكامل.

* يجب في النبيّ العصمة ليحصل الوثوق فيحصل الغرض. ۲۸۲

۲. أ. دليل مذکور را تقریر کنید. ب. چرا ادعای اختصاص دليل فوق به عصمت بعد از بعث صحيح نیست؟

أ. اگر کذب و معصیت بر انبیاء جایز باشد، طبعاً دایره این تجویز شامل اوامر و نواهی و .... خواهد شد و نتیجه آن، کناره‌گیری مردم از امتثال اوامر او است و این نقض غرض از بعث است. ب. چون العلة تعمّم و تخصّص. اگر ضرورت عصمت، وثوق است پیامبر، سرعده از قبل از بعث هم باید عصمت داشته باشد و گرنه اگر سابقه معصیت و ... داشته باشد وثوق - كما هو - حاصل نمی‌شود.

* من الأسباب الموجبة لانتطابق التشريع القرآني على جميع الحضارات، تشريعُه لقوانين خاصة، لها دور التحديد و الرقابة بالنسبة إلى عامه تشريعاته، فهذه القوانين الحاكمة تُعطى لهذا الدين مرونةً يماشى بها كل الأجيال و القرون. يقول سبحانه: «... وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ...».

۳۳۵

۳. چگونه احكام تحديدي اسلام، سبب جاويد بودن قوانين اسلامي و قرآني است؟ توضيح دهيد.

احكام تحديدي و نظارتي اسلام مثل نفي حرج و عسر و ضرر، نقش استثناء را بازي مي كند و ثمره استثناء تخصيص و تبعيض احكام است كه در نتيجه همه حوادث و موضوعات آتي را پوشش مي دهد چون بالآخره يا در مستثنى داخل مي شوند يا در مستثنى منه.

۳۶۴

۴. وجوب نصب امام براسم از طرف شارع را با قاعده لطف اثبات كنيد.

صغرا: نصب امام از طرف شارع، لطف الهي است؛ چون مقرب انسانها به طاعت و مبعد آنها از معصيت است. - كبرى: حكمت خداوند اقتضا مي كند كه اين لطف را خداوند ضرورتاً انجام دهد؛ چون ترك اين لطف اخلال به غرض (طاعت و ترك معصيت) است لذا واجب است خداوند اين لطف را انجام دهد.

* القائلون بالإحباط و التكفير اختلفوا فقال أبوعلی الجبائي: إن المتأخر يُسقط المتقدم و يبقى على حاله، و قال أبوهاشم: إنه ينتفى الأقل بالأكثر و ينتفى من الأكثر بالأقل ما ساواه و يبقى الزائد مستحقاً و هذا هو الموازنة. ۴۶۳

۵. أ. مقصود از «إحباط» و «تكفير» چیست؟ ب. تفاوت دو نظرية فوق را بيان كنيد.

أ. إحباط: سقوط ثواب عمل صالح بوسيلة معصية متأخر. تكفير: سقوط ذنوب متقدمه بوسيلة طاعت متأخره. ب. طبق نظرية اول، لاحق، سابق را ساقط کرده و خودش به تمامه می ماند (مستحق می شود) ولی طبق نظرية دوم، لاحق و سابق موازنه می کنند یعنی سابق به اندازه خودش لاحق را إفاء می کند و باقی مانده لاحق، مستحق می گردد.

۴۸۰

۶. مختار مصنف در «حقيقت ايمان» را همراه با دليل بنويسيد.

ايمان، فقط تصديق قلبي است و اقرار به زبان مبین آن است كما اينكه اعمال صالح، ثمرات ايمان و مؤكّد آن می باشد. به دليل: ۱. آیات، ايمان را از صفات قلب می شمارد. ۲. عطف عمل صالح بر ايمان بيانگر جدایی عمل از ايمان است؛ چون اصل در عطف، تغاير و تعدد است ۳. آیات ختم و طبع مثل «... أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ...» می فهماند كه ايمان تصديق قلبي است.

۴۶۷

۷. چگونه انسان در آخرت جاودان می ماند در حالی كه ماده فانی است؟ توضيح دهيد.

این سؤال ناشی از مقایسه آخرت به دنیا است كه باطل است؛ چون نتایج و دستاوردهای تجارب علوم از ماده دنیوی فراتر نرفته و سرایت دادن حكم این عالم به عالم آخرت، قیاس بدون دليل است. آخرت احكام مخصوص به خود دارد. خداوند می فرماید: «يَوْمَ تَبْدُلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاوَاتُ...». علامه طباطبایی می فرماید: حقيقت زمین و آسمان و آنچه در بر دارند همین است جز این كه نظام جاری در آنها و قوانين آنها نظير نظام جاری آنها در دنیا نیست.

۴۵۷

۸. چرا شفاعت موجب تجرّی (جرات پیدا کردن) مجرمين نمی شود؟ توضيح دهيد.

چون شفاعت به نحو مطلق نیست بلکه مشروط به اموری در مشفوع له است.

* إن القول بالرجعة ينافي ظاهر قوله تعالى: «حَتَّى إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ * لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا...» و الجواب: أن الآية تحكي عن قانون كلّي قابل للتخصيص بدليل منفصل و الدليل على ذلك إحياء الموتى في الأمم السالفة. ۴۲۹

۹. مدعا و اشكال آن را تبیین كنيد.

مدعی: رجعت صحيح نیست؛ چون در آية فوق، خداوند رجعت را شدیداً انكار می فرماید (كلاً).

جواب: آنچه در آیه است، یک قانون کلی قابل تخصیص است؛ زیرا در امت‌های گذشته زنده کردن مردگان اتفاق افتاده است.

پایه :	۸	موضوع:	عقاید
تاریخ :	۹۴/۰۵/۱۵	ساعت:	۱۸

نام کتاب: مفاضرات فی الهیات، از نبوت عامه تا پایان کتاب

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آثر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی

۱. کدام گزینه از مباحث چهارگانه در مورد نبوت، نزد متکلمین نیست؟ د ۲۴۵
- ا. حسن البعثة و لزومها
- ب. الطرق التي يعرف بها النبي الصادق من المتنبی
- ج. الصفات المميّزة للنبي عن غيره
- د. الطرق أو الوسيلة التي يتلقّى الناس الوحي عن النبي
۲. «يُوحَىٰ إِلَيَّ» و «...إِنْ مَحْنُ إِلَّا بُشْرٌ مِّثْلُكُمْ...» به ترتیب بر چه چیزی دلالت دارند؟ ا ۲۵۶
- ا. تمایز پیامبر از مردم - مسانخت پیامبر و مردم
- ب. مسانخت پیامبر و مردم - تمایز پیامبر از مردم
- ج. شرط رسالت - شرط پذیرش مردم
- د. شرط پذیرش مردم - شرط رسالت
۳. أسلوب القرآن المعجز كان ..... د ۳۱۰
- ا. أسلوب المحاوراة التي كان متداولاً
- ب. الأسلوب الرائج بين خطباء العرب
- ج. أسلوب السجع المتكئف
- د. خارجاً عن وجه النظم المعتاد في كلام العرب
۴. مصنّف، گنج‌نیدن چه قیدی را در تعریف مشهور از معجزه لازم می‌داند؟ د ۲۵۹
- ا. امر خارق للعادة
- ب. مقرون بالتحدى
- ج. مع عدم المعارضة
- د. مع دعوى النبوة

تشریحی

* ممّا يدلّ على عدم صلاحية البشر نفسه لوضع قانون كامل، ما نرى من التبدل الدائم في القوانين و النقض المستمر الذي يورد عليها بحيث تحتاج في كل يوم إلى استثناء بعض التشريعات و زيادة أخرى. ۲۴۷-۸

۱. عبارت، مربوط به کدام شرط از شرایط مقنن است؟ این ربط را توضیح دهید.

مربوط به شرط «معرفة المقنن بالإنسان» است. توضیح: تبدل دائمی قوانینی که توسط بشر وضع می‌شود و همین طور استثناءات فراوان قوانین جعل شده توسط بشر، دلیل بر این است که بشر علم کافی برای وضع قانون ندارد.

* إن حملة الوحي و مدعى النبوة إنما ينسبون تعاليمهم إلى الله سبحانه و لا يدعون لأنفسهم شيئاً فلو كانت السنن التي أتوا بها من وحى أفكارهم فلماذا يغرون المجتمع بنسبتها إلى الله تعالى؟ ۲۷۴

۲. عبارت پاسخ به چه شبهه اعتقادی (شبهه‌ای) است؟ پاسخ را توضیح دهید.

به این شبهه است که پیامبران از طرف خداوند نیامده‌اند بلکه با نبوغ خودشان قوانین را تدوین نموده‌اند.

پاسخ: اگر شریعتشان حاصل نبوغ خود پیامبران است، پس چرا آن را به خداوند نسبت داده‌اند و به این وسیله جامعه را گول زده‌اند.

* وصف العصمة موهبة تفاض على من يعلم من حاله أنه باختياره ينتفع منها في ترك القبائح و قد شبه الشيخ المفيد العصمة بالحبيل الذي يعطى للغريق ليتشبّه به فيسلم فالغريق مختار في التقاط الحبل و النجاة أو عدمه و الفرق. ۲۸۸

۳. با توجه به عبارت، آیا عصمت یک امر اختیاری است؟ با توجه به تشبیه شیخ توضیح دهید.

عصمت اختیاری است؛ اما مقدار اختیار آن، به اندازه اختیاری است که یک غریق دارد و آن به اندازه گرفتن طناب است و طناب همان عصمت است.

۴. برخی با آیه شریفه «يَا بَنِي آدَمَ إِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي فَمَنِ اتَّقَى وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ» خاتمیت را رد کرده‌اند. پاسخ به آنها را بنویسید. ۳۳۱

آیه شریفه مربوط به ابتداء خلقت حضرت آدم بوده است و آیاتی دیگر نیز شاهد بر این مطلب است و مربوط به عصر رسول خدا ﷺ نیست.

* إن قلت: لو لم تكن الشورى أساس الحكم فلماذا استدلل بها الإمام علي عليه السلام على المخالف. قلت: الاستدلال بالشورى كان من باب الجدل حيث بدأ رسالته.

۵. «إن قلت» اشکال به چیست؟ اشکال و پاسخ آن را توضیح دهید. ۳۵۳

اشکال به کسانی است که حکومت (خلافت) را شورایی می‌دانند و نظر شیعه را رد می‌کنند.

إن قلت: اگر شورا ملاک خلافت نبود پس چرا علی عليه السلام به بیعت استناد می‌کند؟ قلت: این استدلال جدلی و بر اساس نظر خصم است.

* رَبَّنَا آمَنَّا اِثْنَتَيْنِ وَأَحْيَيْتَنَا اِثْنَتَيْنِ فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَى خُرُوجٍ مِّن سَبِيلٍ. (غافر/۱۱)

۶. چگونه آیه شریفه بر حیات برزخی دلالت دارد؟ ۴۳۲-۴۳۱

در آیه، دو حیات و دو مرگ تا روز قیامت ثابت شده است: مرگ اول، از دنیا رفتن است و حیات اول، حیات در برزخ است؛ مرگ دوم، مردن هنگام نفع صور اول است و حیات دوم، حیات هنگام صور دوم است.

۷. از قرائن دال بر نبوت «الظروف التي نشأ فيها وادعى النبوة» را توضیح دهید. ۳۰۰

اصلی که بر زندگی عرب جاهلی حاکم بود بت پرستی، فساد اخلاقی و ... بود و پیامبر اکرم ﷺ که زاده چنین محیطی بوده و در چنین جامعه‌ای رشد کرده است اگر از ناحیه پروردگار مورد تأیید نبوده و آداب و معارف را از وحی تلقی نکرده بود قاعدتاً باید از چنین محیطی متأثر می‌شد و بعضی از آداب زشت به تعالیمش راه می‌یافت در حالی که چنین نیست.

* لو كان الوجه في اعجاز القرآن هو الصرفة لما كانوا مستعظمين لفصاحة القرآن. ۳۱۴

۸. مذهب صرفه را تعریف کنید. اشکال مذکور بر این مذهب را توضیح دهید.

مذهب صرفه: خداوند انسان‌ها را از آوردن ماندنی برای قرآن تکویناً منع کرده است، نه این که فصاحت و بلاغت قرآن، فوق طاقت بشر باشد.

اشکال بر این مذهب: عرب‌ها فصاحت قرآن را بزرگ می‌دانند. اگر در حدّ توان آنها بود و فقط منع الهی از انجامش وجود داشت، از آن با عظمت یاد نمی‌کردند.

۹. آیه اطاعت از اولی الامر را بیان کنید. روش استدلال به آیه بر عصمت را توضیح دهید. ۳۷۳

«... أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ...» خداوند به طور مطلق امر نموده است به اطاعت از اولو الامر و خداوند هم راضی به کفر و عصیان بندگان نمی‌باشد هر چند به شکل اطاعت از شخص دیگر باشد، نمی‌شود اولو الامر از طرفی امر به گناه کند و از طرفی هم خدا اطاعت او را واجب کند پس جمع این دو به این است که گفته شود اولو الامر که مطلقاً اطاعت آنها لازم است باید معصوم باشند که از آنها به هیچ وجه معصیتی صادر نشود.

پاسخنامه مدارس شهرستان

پایه:	۸	موضوع:	عقاید
تاریخ:	۹۵/۰۵/۱۲	ساعت:	۱۶

نام کتاب: مفاضرات فی الهیات، از نبوت عامه تا پایان کتاب

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره زده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی

۱. ا. إن الذی یتلقی الوحی من الروح الأمين هو .....
 أ. نفس النبی الشریفة ■
 ب. نفس النبی مع مشاركة حاسة السمع □
 ج. نفس النبی مع مشاركة حاسة البصر □
 د. نفس النبی مع مشاركة حاستی السمع و البصر □
۲. کدام تعریف با مذهب امامیه سازگارتر است؟
 أ. الامامة خلافة الرسول فی اقامة الدين و حفظ الملة □
 ب. الامامة نيابة عن صاحب الشريعة فی حفظ الدين و سياسة الدنيا □
 ج. الامامة رئاسة عامة فی أمور الدين □
 د. الامامة إمرة الهیة و استمرار لوظائف النبی کلها سوى الوحی التشریحی ■
۳. نظر مصنف درباره بدن اخروی چیست؟
 أ. البدن المحشور نفس البدن الدنیوی مادةً و صورةً □
 ب. البدن المحشور نفس البدن الدنیوی صورةً لا مادةً ■
 ج. البدن المحشور نفس البدن الدنیوی مادةً لا صورةً □
 د. البدن المحشور غیر البدن الدنیوی مادةً و صورةً □
۴. طبق نظر مصنف، حقیقت ایمان چیست؟
 أ. تصدیق قلبی ■
 ب. اقرار لسانی □
 ج. تصدیق قلبی و اقرار لسانی □
 د. اعتقاد و عمل □

تشریحی

- * إذا كان المجتمع محتاجاً إلى القانون الكامل فبعث الانبياء واجب عن الله تعالى؛ و لكن المجتمع محتاج إلى القانون الكامل. فبعث الانبياء واجب عن الله تعالى.
۱. أ. دلیل مقدمه دوم استدلال را بنویسید. ب. آیا وجوب در مقدمه اول، وجوب تکلیفی است؟ چرا؟
 ۲۴۹
- أ. لأنّ الانسان مجبول على حبّ الذات و هذا يجرّه إلى تخصيص كلّ شيء بنفسه من دون أن يراعى لغيره حقاً و يؤدّي ذلك إلى التنافس و التشاجر بين أبناء المجتمع و بالتالي إلى اختلال الحياة الاجتماعية إذ لا يقوم الحياة الاجتماعية إلّا بوضع قانون كامل يقوم بتحديد وظائف كل فرد و حقوقه.
 ب. لا؛ لأنّه لا يكون فوقه تعالی أحد حتّى يكلفه على شيء.
- * هناك مذهب نجم في القرن الثالث اشتهر بمذهب الصرفة.
 ۲۹۳-۵
۲. أ. مذهب صرفه را توضیح دهید. ب. یکی از اشکالهای مصنف بر این مذهب را بنویسید.
 أ. أنه ليس الاتيان بمثل القرآن من حيث الاعجاز البياني خارجاً عن طوق القدرة البشرية و أنّما العجز بسبب حيلولته تعالی بينهم و بين الاتيان بمثله.
 ب. تبادر آيات تحدّی - عدم نقل برخوردار با امری که موجب منصرف کردن آنها از آوردن مثل قرآن شود - بزرگ شمردن فصاحت قرآن و تعجب از بلاغت و حسن فصاحت آن (جهت توضیح هر اشکال به کتاب مراجعه شود).
- * انّ خلود التشريع الاسلامی و غناه عن كلّ تشريع مبنی علی خمسة أمور.
 ۳۱۳-۸
۳. چهار مورد از موارد پنج گانه‌ای که جاودانگی شریعت اسلامی مبتنی بر آن است را بنویسید.
۱. حجیت عقل در زمینه‌های خاص ۲. تشریع اجتهاد ۳. اختیارات و شؤون حاکم اسلامی ۴. احکامی که نقش محدود کننده دارند و دایرة احکام اولی را به حدّ عسر و حرج و ضرر محدود می‌سازند ۵. اعتدال در قانون گذاری.

* نصب الامام لطف من الله على العباد؛ و اللطف واجب على الله تعالى. إذن نصب الامام واجب على الله تعالى. ٣٤٧

٤. دليل هر يك از مقدمات استدلال فوق را بنويسيد.

اما المقدمة الاولى: فلأن اللطف هو ما يقرب المكلفين إلى الطاعة و يبعدهم عن المعصية و بالضرورة أن نصب الامام يقرب المكلفين إلى الطاعة و يبعدهم عن المعصية لما يحصل به من بيان المعارف و الاحكام الالهية.

اما المقدمة الثانية: فلأن ترك هذا اللطف من الله تعالى اخلال بغرضه (اعني: طاعة العباد و ترك معصيته) فيجب على الله نصبه لئلا يخل بغرضه.

٥. طبق نظر مصنف، قوی ترین بهانه اعراض صحابه از مفاد حديث غدیر را بیان کرده، پاسخ آن را بنویسید. ٣٧٠

بهانه: اگر مفاد حديث غدیر صحیح باشد چرا صحابه بعد از رحلت پیامبر ﷺ این حديث و امثال آن را معیار برای تعیین خلیفه قرار ندادند؟ و صحیح نیست که بگوئیم صحابه و همه امت اسلامی بر رد آن چیزی که پیامبر ﷺ در این اجتماع عظیم ابلاغ کرده بود، اجماع کرده اند. پاسخ: کسی که به تاریخ زندگانی صحابه رجوع کند، موارد زیادی را در حیات سیاسی آنها می بیند که با پیامبر مخالفت کرده اند و چه استبعادی دارد که عمل نکردن به حديث غدیر و امثال آن نیز از همین موارد باشد؟ موارد مورد مخالفت مانند «مصیبت روز پنجشنبه - جنگ أسامه - صلح حدیبیه».

٦. جواب مصنف از شبهه طولانی بودن عمر حضرت مهدی ﷺ را بنویسید. (دو مورد) ٣٨٣

جواب نقضی: در قرآن کریم طول حضرت نوح را ٩٥٠ سال ذکر کرده است. جواب حلی: طولانی بودن عمر یا فی ذاته ممکن است یا ممتنع؛ به دومی کسی قائل نشده است؛ پس فی ذاته ممکن است و قدرت خداوند به ممکن تعلق می گیرد.

* إذا وعد الله تعالى المطيعين بالثواب فالمعاد سيقع؛ و لكن الله تعالى وعد المطيعين بالثواب. فالمعاد سيقع. ٤٠٠

٧. أ. نام دليل فوق چیست؟ ب. دليل مقدمه اول را بنویسید.

أ. دليل وعد. ب. لأن تخلف الوعد قبيح و القبيح لا يصدر من الله تعالى.

٨. طبق نظر مصنف، غرض خداوند از محاسبه اعمال بندگان چیست؟ ٤٢٧

ان الغرض ليس هو وقوفه تعالى على ما يستحقه العباد من الثواب و العقاب بالوقوف على اعمالهم الصالحة و الطالحة بل الغرض منه الاحتجاج على العاصين و ظهور عدله تعالى على العباد في مقام الجزاء و لأجل ذلك يقيم عليهم شهوداً مختلفة.

٩. غرض از تشریح شفاعت چیست؟ ٤٤٥

الغرض من تشریحها هو الغرض من تشریح التوبة و هو منع المذنبين عن القنوط من رحمة الله تعالى و بعثهم نحو التضرع إلى الله رجاء شمول رحمته إليهم (توضیح بیشتر به کتاب رجوع شود).

تستی

۱. کدام گزینه، از راه‌های شناخت صدق و درستی ادعای نبوت نیست؟ ب ۲۵۷
- أ. اعجاز ب. خبر متواتر منقول از مدعی نبوت ج. تصدیق نبی سابق د. جمع قراین و شواهد
۲. کدام گزینه، از علائم ظهور حضرت مهدی (عجل الله فرجه) نیست؟ ج ۳۹۸
- أ. النداء فی السماء ب. الشقاق و النفاق فی المجتمع
- ج. الاستعداد العالمی د. ابتلاء الإنسان بالموت الأحمر و الأبيض
۳. بر اساس شریفه «وَحَرَامٌ عَلَى قَرَبَةٍ أَهْلَكُنَا هُمْ لَا يَزْجَعُونَ» رجعت چه کسانی منتفی است؟ ب ۴۲۹
- أ. افرادی که عمل صالح خود را نابود کرده باشند ب. ظالمینی که در دنیا جزاء خود را دیده و نابود شده‌اند
- ج. کسانی که در دنیا مصیبت دیده اند د. گروهی که دیگران را در دنیا به هلاکت رسانده اند
۴. چه کسانی ایمان را فقط اقرار به لسان دانسته‌اند؟ أ ۴۷۷
- أ. کرامیه ب. معتزله و خوارج ج. عدلیه د. جمهور اشاعره

تشریحی

* الدلیل الأوّل علی انکار بعثة الأنبياء، أنّ الرسول إمّا أن یأتی بما یوافق العقول أو بما یخالفها وعلی الأوّل لم یکن إلیه حاجة ولا فائدة فیہ وعلی الثانی وجب ردّ قوله. ۲۵۳

۱. دلیل مذکور را توضیح دهید.

هدف از بعثت انبیا یا بیان چیزهایی است که عقل درک می‌کند که کار لغوی است چون عقل کافی است یا بیان چیزی است که عقل آن را نمی‌پسندد که باید به بعثت همچون نبی به حکم عقل منکر شد.

* زعم بعض المستشرقین أنّ الوحی إلهام یفیض من نفس النبی لا من الخارج. ۲۷۵

۲. نظریه مذکور را توضیح داده، نقد کنید.

نظریه: منشأ وحی نفس نبی است نه خارج (وذاک أنّ منازع نفسه العالیة وسریرته الطاهرة وقوة إیمانہ باللّٰه وبوجوب عبادته وترک ما سواها یكون لها فی جملتها من التأثير ما یتجلی فی ذهنه ویحدث فی عقله الباطن الرؤی والأحوال الروحیة فی تصور ما یعتقد وجوبه إرشاداً إلهیاً نازلاً علیه من السماء بدون وساطة أو یتمثّل له رجل یلقّنه ذلك یعتقد أنّه ملک من عالم الغیب).

نقد: إنّ الأنبياء كانوا یعرفون أنفسهم بأنّهم مبعوثون من جانب الله تعالی ولا شأن لهم إلاّ إبلاغ الرسالات الإلهیة إلی الناس ولا ریب فی أنّهم كانوا صادقین فی أقوالهم وعندئذ لو قلنا بأنّ ما ذکره غیر مطابق للواقع لکان الأنبياء قاصرین فی مجال المعرفة ما زالوا فی جهل مرکّب وهذا ما لا یتفوّه به من له أدنی معرفة بملاقات الأنبياء وشخصیاتهم الجلیلة فی مجال العلم والعمل.

* لو کان عجز العرب عن المقابلة لطارئ مباغت أبطل قواهم البیاتیة، لأثر عنهم أنّهم حاولوا المعارضة ففوجئوا بما لیس فی حسابهم، و لکان ذلك مثار عجب لهم، ولأعلنوا ذلك فی الناس؛ لیلتمسوا العذر لأنفسهم، ولیقفلوا من شأن القرآن فی ذاته. ۳۱۴

۳. عبارت، ناظر به چه مطلبی است؟ توضیح دهید.

عبارت در صدد ابطال مذهب صرفه در باب وجه اعجاز قرآن است) اگر عدم توانایی مقابله به مثل به دلیل امر عارضی دفعی بود که قوای کلامی آنها را از کار می‌انداخت قطعاً در تاریخ ثبت می‌شد که قصد معارضه داشته‌اند ولی به طور خارق العاده بازداشته شده‌اند، و همچنین این امر مایه تعجب آنها می‌شود و به مردم اعلام می‌کردند تا عذری آورده باشند و از اهمیت ذاتی قرآن کاسته باشند.

* إنَّ البَحثَ عن صِیغةِ الخِلافةِ بعدَ النَبیِّ الأَکرمِ (علیه السلام) یرجعُ لُبُّهُ إلى أمرِ تاریخیِّ قد مضى زمنه، ألیس من الحرى ترک هذا البَحثَ حفظاً للوحدة؟

۴. به اشکال مذکور در عبارت پاسخ دهید. ۳۴۰

لا شکَّ أن من واجب المسلم الحرّ السعی وراء الوحدة، ولكن لیس معنى ذلك ترک البحث رأساً فإنّه إذا كان البحث نزیهاً موضوعياً یكون مؤثراً فی توحید الصفوف وتقريب الخطی، اذ عندئذ تتعرف کل طائفة علی ما لدى الأخرى من العقاید والأصول وبالتالی تكون الطائفتان متقاربتین ثانیاً أن لمسألة الخِلافة بعد النَبی بعدین: أحدهما تاریخی مضى عصره و الآخر بعد دینی باق أثره إلى یومنا هذا وسیبقی بعد ذلك و هو أنّه إذا دلّت الأدلّة علی تنصیب علی (علیه السلام) علی الولاية و الخِلافة بالمعنى الذی تتبناه الإمامیة یكون الإمام وراء كونه زعیماً فی ذلك العصر مرجعاً فی دفع المشاكل التی خلفتها رحلة النَبی فلیس البَحث متلخصاً فی البعد السیاسی حتی نشطب علیه بدعوى أنّه مضى ما مضى بل له مجال أو مجالات باقیة.

۵. لزوم نصب جانشین توسط پیامبر (علیه السلام) را با توجه به اوضاع داخلی و خارجی زمان رحلت پیامبر (علیه السلام) بیان کنید. ۳۶۱-۳

از جهت خارجی در هنگام وفات پیامبر دولت اسلامی از جانب شمال و شرق در محاصره دو امپراطوری بزرگ روم و ایران بود. و از جهت داخلی هم دولت اسلام مبتلا به منافقینی بود که به منزله ستون پنجم دشمن عمل می‌کردند، و با این اوضاع، مصلحت اقتضا می‌کرد که کسی از جانب پیامبر برای اصلاح امور و مقابله با این مشکلات نصب شود.

۶. إنَّ ظهور الإمام بین الناس یترتّب علیهِ من الفائدة ما لا یترتّب علیهِ فی زمان الغیبة، فلماذا غاب عن الناس؟ ۳۹۵

لو كان الامام (علیه السلام) ظاهراً لأقدمت الحكومات الاسلامیة علی قتله إطفاءً لنوره فلأجل ذلك اقتضت المصلحة أن یكون مستوراً عن أعین الناس الی أن تقتضى مشیة الله سبحانه ظهوره بعد حصول استعداد خاصّ فی العالم لقبوله.

* إذا أكل إنسان إنساناً یصیر بدن المأكول أو جزء منه، جزءاً لبدن الآكل، وتلك الأجزاء إمّا یعاد مع بدن الآكل وإمّا یعاد مع بدن المأكول، أو لا یعاد

أصلاً، ولازم الجميع عدم عود البدن بتمامه وبعینه، فالمعاد الجسمانی بمعنی حشر الأبدان بعینها باطل. ۴۱۹

۷. شبهه مذکور را تقریر کرده و پاسخ مصنف را بنویسید.

اگر شخص کافری بدن انسان مؤمنی را بخورد جزئی از بدن کافر می‌شود و اجزاء خورده شده یا با بدن مأكول محشور می‌شوند یا با بدن آكل یا اصلاً محشور نمی‌شوند و همه موارد باطل است. در هر حال معاد جسمانی تحقق نیافته است.

جواب: معاد جسمانی متوقف بر اعاده عین اجزاء سابق نیست بلکه اگر بدنی شبیه بدن دنیوی به وجود یابد و روح آن شخص به آن تعلق بگیرد معاد تحقق یافته است. (تشابه صوری بدن معاد با بدل سابق کافی است).

۸. در آیه شریفه «وَكذلكَ جَعَلناكُمْ أُمَّةً وَسَطاً لَتَكُونُوا شُهَداءَ عَلَی النَّاسِ...» آیا مراد از شاهدان اعمال، همه امت اسلامی است؟ توضیح دهید. ۴۴۳

والخطاب فی الآیة وإن كان للأمة الاسلامیة لكن المراد بعضهم لأن أكثر أبنائها لیس لهم معرفة بالأعمال إلاّ بصورها إذا كانوا فی محضر المشهود علیهم وهو لا یفی فی مقام الشهادة لأن المراد منها هو الشهادة علی حقائق الأعمال والمعانی النفسانیة من الكفر والإیمان مضافاً إلى أن أقلّ ما یعتبر فی الشهود هو العدالة والتقوی والصدق والأمانة والأکثریة الساقطة من الأمة یفقدون ذلك.

۹. با آیه ولایت بر امامت حضرت امیر (علیه السلام) استدلال کنید.

در آیه فرموده است «إمّا ولِیکُم اللهُ وَرَسُولُهُ وَالذّینَ آمَنُوا الذّینَ یُقیمُونَ الصَّلَاةَ وَیُؤْتُونَ الزَّکاةَ وَهُمْ راکِعُونَ». آیه شریفه غیر از نبی و خدا، همه افراد را مولی علیهم دانسته و این معنا در مورد ولایت به معنی «زعامت» صحیح است و الا ولایت به معنی محبت و ... در هر مؤمنی نسبت به مؤمنین هست.